

Innherred samkommune
Postboks 130
7601 LEVANGER

Vår dato: 17.08.2017
Vår ref.: 2016/1023
Arkivkode:444
Deres dato: 26.06.2017
Deres ref.: 2013/4023

Uttalelse til forslag til lokal forskrift for etablering av snøskuterløype for fornøyleskjøring Verdal

Vi viser til oversendelse av 26.06.17 med forslag til snøskuterløype i Verdal kommune.

Det er utarbeidet en egen konsekvensutredning som vedlegg i saken: «*Konsekvensutredning av snøskuterløype i Verdal*». Multiconsult (2017).

Saken er forelagt Fylkesmannens fagavdelinger som har følgende merknader:

Landbruksavdelingen:

Landbruksavdelingen legger til grunn at det skal være tilstrekkelig snødekke, og primært vil dette være på frosset mark, før kjøring foretas. Evt. kjøreskader på dyrka jord er ikke omtalt i konsekvensutredningen, men landbruksavdelingen ber kommunen vurdere/omtale dette, vurdere avbøtende tiltak, evt vurdere flytting av traseer bort fra dyrka jord dersom det skulle vise seg å være en relevant problemstilling.

Kommunalavdelingen - Samfunnssikkerhet og beredskap:

Fylkesmannens kommunalavdeling mener at det i forkant av forslag til snøskuterløyper er gjennomført en grundig og god ROS-analyse, løypetraseer er endret og det er foreslått/iverksatt tiltak for å redusere risikoen for uønskede hendelser i og langs traseen.

Konsekvensutredning av snøskuterløype i Verdal har også forslag om større og mindre endringer i traseen for å bedre sikkerheten langs løypa.

Det vises for øvrig til høringsuttalelse fra NVE datert 21.11.2016 og forutsetter at de momenter NVE har med i sin oppsummering er ivaretatt, herunder forholdet til skredfare. For øvrig har kommunalavdelingen ingen ytterligere merknader til saken.

Reindriftsavdelingen:

Kommunen har gjennom hele prosessen med snøskuterløyper hatt dialog med reindriftsavdelingen. Utfordringene knyttet til reindrift ved en eventuell etablering av snøskuterløyper i kommunen er tatt på alvor.

Fylkesmannens reindriftsavdeling mener at Verdal kommune (Innherred samkommune) har gjennomført et godt utredningsarbeid og løypeforslaget viser at man har forsøkt å ivareta reindriftsinteressene i kommunen. Høringsdokumentet med konsekvensutredning gir et godt og grundig kunnskapsgrunnlag for vår vurdering av saken.

Motorferdsellovens § 4 a sier at «Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften». Dette gjentas i motorferdselsforskriftens § 4 a, med utfyllende merknader. I hovedsak innebærer dette at løypene naturlig nok ikke skal legges i reindriftens sentrale vinterbeiter og vårbeiter. Videre legger forskriften stor vekt på at reindriftsnæringa involveres tidlig i planlegginga av løypene.

Løypeforslaget berører i hovedsak Gaasken Laante sijte (Feren reinbeitedistrikt), men også til en viss grad Skækhere sijte (Skjækerfjell reinbeitedistrikt). Områdene nord for fv. 72 er høst-, høstvinter og vinterbeite for Gaasken Laante. Vi vil bemerke at vi vurderer området som et sentralt vinterbeite gjennom hele vinteren, ikke bare tidlig vinterbeite, da det erfaringsmessig går rein i området hele vinterperioden.

Konsekvensutredningen tar for øvrig for seg reindriftstemaet på en god måte, så vi går derfor ikke nærmere inn på kunnskapsgrunnlaget for reindrift.

KU-rapporten tar for seg flere delstrekninger, vi omtaler bare de som er med i endelige høringsforslag; strekning 1 (Vera - Breivatnet) og strekning 4 (Storbellingen - Riksgrensen).

Konsekvensvurdering

Foreslåtte løyper ligger i Gaasken Laante sijte, men løypestart i Vera (delstrekning 1) ligger inntil distriktsgrensen til Skækhere sijte, som går i Strådøla rett nord for startpunktet. Det forventes ikke nevneverdige negative konsekvenser av løypa for Skækhere sijte.

Fylkesmannens reindriftsavdeling er orientert om at Gaasken Laante sijte er uenig i en etablering av snøskuterløypa.

Hele influensområdet for løypene er vurdert til å ha *stor verdi* for Gaasken Laante. Dette er vi enig i, spesielt på grunn av at hele området nord for fv. 72 er vinterbeite, samt oppsamlingsområde med flyttlei på Juldalshøgda og gjerdeanlegget ved Breivatnet.

Omfanget av delstrekning 1 settes til *middels til stor negativ* konsekvens for beitene, mens omfanget for beitene på delstrekning 4 settes til *stor negativ* vest for delstrekning 1 og *liten negativ* øst for delstrekning 1. Videre settes omfanget (uten avbøtende tiltak) for bruken av gjerdeanlegget ved Breivatnet til *meget stor* negativ.

Avbøtende tiltak

Av hensyn til beitebruk finnes ikke egnede avbøtende tiltak, da området er en del av et vinterbeite som brukes gjennom hele vinteren og man ikke kan forutse reinens bruk av området pga. beiteforholdene. Vi er enig i at stenging av løypene (som løypeforskriftens § 3 e og h åpner for) ved bruk av gjerdeanlegget ved Breivatnet og under flytting er et avbøtende tiltak som vil redusere negative konsekvenser betydelig for de to særverditilfellene. Samtidig kan en praksis med regelmessig (men uforutsigbar) stenging gjennom vinteren av hensyn til beitebruk, flytting og samling bidra til konflikt mellom ulike interesser.

Reindriftsavdelingens konklusjon

Konsekvensutredningen konkluderer med at snøskuterløypene får en middels negativ konsekvens for reindriften. Løypa går igjennom et sentralt vinterbeiteområde for Gaasken Laante sijte. Vinterbeite er minimumsbeite for reinbeitedistriktet. Motorferdselsforskriften sier at løypene ikke skal være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften, og peker spesielt på hensynet til vinterbeitene.

Fylkesmannens reindriftsavdeling vil av hensyn til reindriften i området **gå imot framlagte forslag til snøskuterløype.**

Vi varsler med dette også klage på et eventuelt vedtak om fastsettelse av løypeforskrift.

Merknad på reindriftsområdet

Avslutningsvis vil vi orientere om at det er flere kommuner i Nord-Trøndelag som har etablert relativt omfattende løypenett i reinbeiteområder. Dette gjelder Snåsa, Lierne, Namsskogan, Røyrvik og Grong kommuner. Ingen av disse ligger i sentrale vår- og vinterbeiteområder.

Gaasken Laante sijte har også et betydelig større press på sine arealer gjennom tekniske inngrep og allmenn ferdsel inn i sentrale beiteområder en hva som er tilfellet i de kommunene hvor snøskuterløyper allerede er etablert.

Miljøvernavdelingen:

Fylkesmannens miljøvernavdeling mener at Verdal kommune (Innherred samkommune) har gjennomført et grundig utredningsarbeid på miljøområdet. Fremlagte forslag til løyper med vedlagte konsekvensutredning gir et godt beslutningsgrunnlag for en vurdering og uttalelse til løypeforslaget på miljøområdet, herunder naturmangfold og friluftsliv/fritidsinteresser.

Friluftslivsinteresser

Aktuelle område er et svært viktig område for tradisjonelt friluftsliv både sommer og vinter noe som også fremgår av KU-rapporten i saken der det bl.a. uttales:...«*Området Sandvika – Vera er i Verdal kommune sin kartlegging av friluftslivsområder kategorisert som et utfartsområde med helårsbruk. Området er av kommunen verdsatt som et svært viktig friluftsområde. Forslag til snøskuterløypa ligger for det meste innenfor dette friluftsområde. Snøskuterløypa ligger på kortere deler av strekningen nær den oppkjørte skiløypa mellom Innsvatnet og Veresvatnet. Gjennom løypeplanlegging er konfliktene forsøkt redusert men noe konflikter mot tradisjonelt friluftsliv og annen bruk vinterstid vil det være*»...

Fylkesmannen har i denne sammenheng registrert motstand til løypeforslaget fra hytteeiere og hytteeierforeninger i planområdet, både bekymringsmeldinger pr. telefon og mottatt kopi av høringsuttalelse fra *Inns Hytteeierforening* (ca 130 hytteeiere). I uttalelsen vises det til negative konsekvenser for tradisjonelt friluftsliv i området, skigåing og det store arbeidet som er gjort for å etablere et løypenett for skiløyper i området, men også forholdet til støy er tillagt stor vekt (se nedenfor).

Støy

Beskrivelse av hva som er støy er komplisert, men defineres ofte som *uønsket lyd*. Subjektiv opplevelse av støy kan derfor ligge på et lydnivå (desibel-nivå) som er langt under de støygrenser som er gitt i nasjonale retningslinjer (jf. støyveileder T-1442, 2016) i forhold til bl.a. boligområder og hytteområder som vurdert i støyutredningen i KU-rapporten.

Stillhet som knapphetsgode

Det er et økende fokus på muligheten til å oppleve stillhet. Dette er et knapphetsgode og et aktivum som synes å verdsettes stadig høyere, ikke minst innen reiseliv og turisme.

Vi registrerer i denne sammenheng at temaet stillhet/støy også er en sentral del av høringsuttalelsen fra *Inns Hytteeierforening* der det bl.a. uttales:...«*De fleste opplever i dag mye støy i sin hverdag, og det og da kunne få oppleve stillhet er for mange noe som verdsettes meget høyt og har stor betydning. Ingen av de som har hytter i det aktuelle området har kjøpt disse for at de skal drive med snøscooterkjøring. Heller tvert imot, så har de aller fleste hytteeierne i området etablert seg der med det formål at de ønsker stillhet og ro og med den helsefremmede effekt dette gir*»....

I uttalelsen fra Inns hytteeierforening pekes det her spesielt på at muligheten til å oppleve stillhet er noe som verdsettes høyt av hytteeierne. Fylkesmannen anser dette som et viktig innspill fra en sentral brukergruppe i planområdet.

Etter Fylkesmannens vurdering vil en etablering av foreslåtte snøskuterløype komme i vesentlig konflikt med ønsker om opplevelse av stillhet, både for hytteeiere og andre brukere av dette viktige vinterfriluftsområdet.

Naturmangfold/biologisk mangfold

KU-rapporten konkluderer med verdien at influensområdet varierer mellom middels og stor. Generelt er fuglelivet rikt og variert i influensområdet, men det er særlig flere lokaliteter med hekkende rovfugl som har stor verdi for naturmangfoldet.

Her er hensynet til sårbare fuglearter (bl.a. hubro, fiskeørn, kongeørn) og andre arealkrevende arter en sentral problemstilling som er bra belyst i vedlagte KU-rapport

Med foreslåtte avbøtende tiltak i KU-rapporten, herunder tilpasninger av løypetrase og sluttdato for bruk av løypene, vil hensynet til disse artene kunne ivaretas på en bra måte.

Kommentar til naturmangfold og friluftsliv for delstrekninger for forslag til løypetrase

Selv om Fylkesmannen går imot en etablering av foreslåtte løyper (delstrekning 1 og delstrekning 4), vil vi kommentere noen av de verdi-/konsekvensvurderinger og forslag til avbøtende tiltak for alle delstrekningene som er gjort i KU-rapporten:

Delstrekning 1 Vera- Breivatnet

Naturmangfold

Som foreslått er det viktig som foreslått at trase og sluttdato tilpasses hensynet til hekkelokalitet for fiskeørn på en god måte.

Friluftsliv

Snøskuterløypa ligger nesten i sin helhet i et område som er klassifisert som et svært viktig friluftsområde i Verdal kommunes kartlegging (2017). Støygrensene knyttet til svært viktige friluftsområder vil bli overskredet på deler av strekningen. Dette vil medføre negative konsekvenser for tradisjonelt friluftsliv.

Delstrekning 2 Breivatnet - Innsvollen

Naturmangfold

Samlet sett vurderes konsekvensene for naturmangfold for alternativ 2 som *store negative* av hensyn til hekkelokalitet for kongeørn og er vurdert som uaktuell.

Friluftsliv

Bellingsflata ligger i dette området og er vurdert som svært viktig for friluftslivet. Eksisterende skiløype må vurderes lagt om dersom det skal etableres en snøskuterløype. Samla sett innebærer dette at foreslåtte skuterløype vil medføre vesentlige negative konsekvenser for tradisjonelt friluftsliv og er ikke med i det endelige forslaget.

Delstrekning 3 Innsvollen – St. Olavs bru

Naturmangfold

Det er gjennom mange år både hørt og observert hubro (Østerås 2017) i området og det er vurdert som mulig at hubro hekker her. Det konkluderes med at en snøskutertrasé over Innsvatnet vil være av *stort negativt* omfang for hubro.

Friluftsliv

Dette området inngår i det som av kommunen vurdert som svært viktig for friluftslivet, bl.a. for isfiskere og hytter langs Innsvatnet og er ikke med i det endelige forslaget.

Delstrekning 4 Storbellingen - RiksgrensaNaturmangfold

Det er ikke kjente reirlokalteter av tidlig hekkende rovfugl eller konflikt med andre naturmangfoldselementer. Fylkesmannen har ingen merknader på dette punktet.

Friluftsliv

Hele området fir planlagt skuterløype (både Storbellingen og Skillevatnet) er gitt verdien «svært viktig» i kommunens kartlegging av friluftslivsområder (2017). Verdiene i området er som for de andre berørte områdene, primært tilknyttet det tradisjonelle friluftslivet som skiturer, jakt og fiske. To skiløypetraseer fra Sandvika og nordover krysser over de store myrområdene mellom Skillevatnet og Storbellingen. Verdalsbrukets utleiehytte ved Storbellingen, ligger der endepunktet for planlagte snøskuterløype.

KU-rapporten konkluderer med at planlagte snøskuterløypa gir et lite negativt omfang for friluftslivet for denne delstrekningen. Fylkesmannen mener konklusjonen her undervurderer de negative konsekvensene for tradisjonelt friluftsliv for denne delstrekningen.

Landskap

KU-rapporten konkluderer med at influensområdet samla sett har middels landskapsverdi. Siden det ikke tillates terrenginngrep ved etablering av snøskuterløyper og det forutsettes at løypene tilpasses terrenget på en god måte, skal heller ikke landskap bli nevneverdig berørt ved etablering av snøskuterløyper.

Fylkesmannen har ingen vesentlige merknader til verdi- eller konsekvensvurderingene for landskap som er gjort i KU-rapporten.

Miljøvernavdelingens konklusjon

Fylkesmannens miljøvernavdeling vil av hensyn til viktige friluftsinnteresser *frarå* framlagte forslag til snøskuterløyper.

Andre forhold**Kommentarer til forslag til forskrift**

Ut fra Fylkesmannens konklusjon i saken, der vi går imot forslag til snøskuterløype og varsler klage på et eventuelt vedtak om forskrift, kan det oppfattes som irrelevant å kommentere teksten i forslag til forskrift.

Av hensyn til overføringsverdi til andre kommuner som ikke har startet eller er ferdig med høringsprosessen, finner vi det allikevel riktig å påpeke følgende forhold mht. tilbringning av snøskuter og forslag til forskrift:

Tilbringning av snøskuter til godkjente snøskuterløyper

Ved etablering av snøskuterløyper, er det sterkt å anbefale at forholdet med tilbringning av snøskuter (bil m/henger/snøskuter) til løypene blir tatt inn i forskrift og at tilbringning til løypenettet kun bør skje ved merkede p-plasser, ikke vilkårlig ut fra enkelthytter, hyttefelt e.l.

Forskriftens § 3 d

Paragraf 3 d i forslaget til kommunal forskrift (om stenging av løyper), vil være en sentral bestemmelse, eks. ved tidlig snøsmelting og mangelfullt snødekke, hensyn til reindrift etc. Denne bestemmelsen kan også bli nødvendig å benytte dersom det skulle oppstå ulovlig kjøring med utgangspunkt i godkjente rekreasjonsløyper. Slike problemer har det vært tilløp til allerede i vårt fylke. Det er da kommunen som etter § 3 d vil ha myndighet og ansvar for eventuelt å stenge løyper dersom disse blir utgangspunkt for ulovlig kjøring.

Kommunene bør være innstilt på at man allerede i startfasen av opprettelse av rekreasjonsløyper viser tydelighet i reaksjon på ulovligheter (løypestenging) for å unngå at slike forhold får et omfang som setter ordningen med rekreasjonsløyper i fare.

Forskriftens § 8 e

Vi vil understreke at *Allemannsretten* ikke gjelder (eller åpner) for ferdsel med motorkjøretøy-/motorferdsel i utmark. En tekstformulering som i § 8 e kan derfor ikke inngå i en forskrift.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag vil av hensyn til reindriften i området, **gå imot framlagte forslag til snøskuterløyper.**

Fylkesmannen varsler med dette også klage på et eventuelt vedtak om fastsettelse av kommunal forskrift for opprettelse av foreslåtte snøskuterløype.

Fylkesmannen ber om å bli informert om kommunens vedtak i saken.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
Assisterende miljøverndirektør

Øystein Lorentsen
Seniorrådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Saksbehandlere:

Landbruksavdelingen:	Anne Berit Lein	74 16 82 09
Miljøvernavdelingen:	Øystein Lorentsen	74 16 80 67
Reindriftsavdelingen:	Svein Bjørk	74 13 80 55

Kopi til:

Værdalsbruket AS	Smålandsvegen 25	7660	VUKU
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Postboks 2560	7735	STEINKJER
VF 8 Skæhkere sijte / Skjækerfjell reinbeitedistrikt	v/ leder Hanne-lena Wilks, Berget	7760	SNÅSA
VA 7 Gasken Laante sijte / Feren reinbeitedistrikt	v/ Leder Nils S Danielsen, Nedre Møllenbergt 60	7014	TRONDHEIM